

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

Hallituksen on kyettävä tekemään päätökset tarvittavista lisätoimista, jotta kaikille sektoreilla saavutetaan niihin kohdistetut päästötavoitteet.

Koska hallitus vasta valmistelee uusia toimenpiteitä nielujen vahvistamiseksi, ei tässä vaiheessa ole mahdollista ottaa tarkemmin kantaa. Yleisesti voidaan todeta, että maankäyttösektorin laskennalliset päästöt kaudella 2021–2025 tulee kompensoida kustannustehokkailla toimilla. Ilmastopaneelin raportin mukaan kustannustehokkaimpia vaihtoehtoja ovat maatalouden maaperäpäästöjen vähentäminen, metsäkadon vähentäminen minimiin ja peitteisen metsänkasvatuksen lisääminen tietyillä metsäojitetuilla turvemailla. Erilaiset hintaohjautuvuuteen perustuvat ratkaisut ovat yleensä vaikuttavimpia. Näitä voisivat olla esimerkiksi päästökauppaelementtien tuominen myös maataloussektorille sekä maankäytön muutosmaksut.

Biopohjaiset innovaatiot eivät saisi kasvattaa liiaksi hakkuita. Selvitystyö teknisten hiilinielujen kannustinmekanismeista tulisi käynnistää välittömästi.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

-

3) Energiatehokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

Kiertotalouden rooli tulee suunnitelmassa hyvin ohuesti esiin, koska ko toimet on tällä hetkellä hyvin rajallisesti resursoitu. Suomi on kuitenkin alisuoriutuja kiertotaloudessa ja siksi sen potentiaaliin voisi olla tarkoituksenmukaista tarttua tässä suunnitelmassa perusteellisemmin. Vihreän siirtymän toteutumiselle on tärkeää, että EU-tasolle tunnistetaan se, että kokonaisenergiakulutukselle ei ole tarkoituksenmukaista asettaa keinotekoisia kattoja, kunhan käytetty energia on puhdasta ja luontoa kunnioittavaa.

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

-

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

-

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

-

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

Verkkoja on syytä rakentaa etupainotteisesti suhteessa arvioituun kysyntään ja näin kannustaa lisää investointeja.

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

-

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

Raportissa viitataan Suomen sitoutumisesta t&k neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Lausunnolla ollut t&k rahoituksen monivuotinen suunnitelma jättää kuitenkin vihreä siirtymän painotuksen ohueksi. On tarkoituksenmukaista, että suunnitelma ei liian yksityiskohtaisesti ohjaa rahoituksen suuntaamista, mutta kun kyseessä on globaalimurros, olisi tärkeää, että tarve merkittävälle t&k panostukselle vihreään siirtymään olisi riittävällä painoarvolla suunnitelmassa tunnistettu.

T&K toiminta ei kuitenkaan muutu skaalattaviksi innovaatioiksi ilman riittävää määrää osaajia työpaikoilla. Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota myös koulutukseen ja erityisesti korkeakoulutukseen. Hallituksen arvioiden mukaan hallituksen toimien jälkeen puuttuu rahoitus vielä noin 8 000 korkeakoulun lisäaloituspaikalta. Täydennyskoulutuksella on oma roolinsa, mutta se ei poista tarvetta vahvistaa koulutusjärjestelmän perusteita sekä edelleen lisätä kestävän kasvun ymmärtämistä kaikille koulutusasteilla.

Hallitus siirsi pois Ilmastorahasto Oyn taseesta yli miljardin ja siten vähensi Suomen mahdollisuuksia tukea riskipitoisia vihreän siirtymän investointeja. Hallituksen on syytä sisällyttää investointiohjelmaansa vihreän siirtymän painotuksia esimerkiksi Turun tunnin -juna hankkeesta luopumalla.

Suomi on jo pitkään pysynyt kustannuskilpailukyvyltään vahvana. Vihreä siirtymä on tärkeä mahdollisuus parantaa tuottavuutta ja siten vahvistaa suomalaista kilpailukykyä entisestään.

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Suomen tulee vahvistaa ilmastopolitiikkaansa sektoreilla, joissa päätetyt toimet eivät vie kohti 2030- ja 2035-tavoitteita. Poliittikkatoimien olisi niihin liittyvien epävarmuuksien vuoksi suotavaa olla kunnianhimoisempia kuin tavoitteen saavuttaminen rimaa hipoen.

Rekilä Piia
Akava ry